

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/144/2023
Identifikačné číslo spisu:	7214218426
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7214218426.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ M.N. C., narodený XX. M. XXXX, C., C. XXa, 2/ P. C., narodený X. Q. XXXX, C., C. XXa, 3/ P. C., narodený XX. B. XXXX, C., C. XXa, 4/ T.. J. C., narodený X. M. XXXX, Z., I. XXX, a 5/ T.. B. C., narodená X. A. XXXX, C.T., C. XXa, všetci zastúpení advokátkou JUDr. Zuzanou Komorovskou, so sídlom Košice, Kuzmányho 57, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na Mestskom súde Košice (predtým Okresnom súde Košice II) pod sp. zn. K2-36C/122/2014, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. decembra 2022 sp. zn. 6Co/143/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/ až 5/.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (dnes Mestský súd Košice; ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom zo dňa 8. júna 2021 č.k. 36C/122/2014-275 žalobu žalobcov v plnom rozsahu zamietol (výrok I.) a žalobcom uložil povinnosť nahradiť trovy konania žalovanej v plnom rozsahu (výrok II.).

2. Na odôvodnenie tohto rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa svojou žalobou domáhali od žalovanej zaplatenia sumy 68.610 eur titulom náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá im mala vzniknúť vydaním rozhodnutí súdov v rámci exekučného konania, ktoré boli ako nezákonné zrušené nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky. Uplatnená náhrada škody predstavovala náhradu trov právneho zastúpenia žalobcov v príslušnom exekučnom konaní. Súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol, nakoľko sa stotožnil s námietkami žalovanej, že a/ o náhrade trov exekučného konania malo byť rozhodnuté priamo v exekučnom konaní, b/ pre existenciu zodpovednosti za vznik škody musí vzniknúť samotná škoda, pričom v tejto súvislosti absentuje akékoľvek tvrdenie žalobcov o tom, že vznikla nejaká škoda a taktiež chýba akákoľvek potrebná príčinná súvislosť s protiprávnym konaním a vznikom škody, c/ titulom trov konania je možné uplatniť si nárok iba na účelne vynaložené trovy konania, ktoré priamo súvisia s nesprávnym úradným postupom a v súvislosti so zrušenými

rozhodnutiami súdu, od ktorých odvodzujú žalobcovia svoj nárok, nevznikli žalobcom v rámci exekučného konania žiadne priamo súvisiace úkony, d/ o náhrade trov konania v súvislosti so zrušením nezákonných rozhodnutí, ktoré žalobcom vznikli v rámci konania pred ústavným súdom, bolo rozhodnuté priamo v rozhodnutí Ústavného súdu SR, e/ žalobcovia nepreukázali vykonanie príslušných úkonov právnej pomoci, ani ich hodnotu a f/ nárok uplatnený žalobcami je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko exekučné konanie účelovo predlžovali uplatňovaním svojich procesných práv a povinností, čím úmyselne bránili uspokojeniu oprávnených pohľadávok.

3. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil prvoinštančný súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 20. decembra 2022 sp. zn. 6Co/143/2021 vyššie uvedený rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

5. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP stotožnil a odkázal na ne. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalobcov odvolací súd uviedol, že zákon č. 514/2003 Z.z. upravujúci zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci stanovuje podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za škodu, ktoré musia byť splnené súčasne a tými sú 1. nezákonné rozhodnutie, 2. existencia škody, 3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a škodou. V danom prípade nebolo sporným, že ústavný súd svojím nálezom zo dňa 20. októbra 2011 zrušil ako nezákonné uznesenia Okresného súdu Košice I vydané v exekučnom konaní. Tým bola naplnená prvá podmienka. Druhá z podmienok, existencia škody, ktorú mali predstavovať ich trovy exekučného konania v ktorom boli vydané nezákonné rozhodnutia (konkrétne odmena ich právneho zástupcu), však splnená nebola. V súdnej praxi bol vyslovený právny názor, podľa ktorého „škoda na majetku poškodeného vznikne až zaplatením pohľadávky, a nie jej vznikom, prípadne okamihom jej splatnosti“. Žalobcovia uhradenie predmetnej odmeny nijako nepreukázali (ani jej úhradu netvrdili) a v tomto smere nenavrhli ani vykonanie nejakého relevantného dôkazu. Odvolací súd pre úplnosť dodal, že v konaní nebola preukázaná ani existencia príčinnej súvislosti medzi vzniknutou škodou a nezákonným rozhodnutím, keď predmetom náhrady nemôžu byť akékoľvek trovy, ktoré vznikli v exekučnom konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, ale pre potreby posúdenia tohto nároku je potrebné preukázať, že sa jedná o trovy, ktoré by neboli vznikli, pokiaľ by nedošlo k vydaniu takéhoto nezákonného rozhodnutia a teda nárok na náhradu vzniká iba vo vzťahu k trovám, ktoré vznikli v priamej príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia. Odvolací súd preto považoval za správne úvahy súdu prvej inštancie o časovej následnosti jednotlivých úkonov a stotožnil sa s jeho závermi.

6. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali všetci žalobcovia (ďalej aj ako „dovolatelia“) spoločné dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodnili podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil ďalšie konanie.

8. Uviedli, že odvolací súd ich žalobu zamietol z dôvodu, že uplatnené trovy konania v časti trov zastúpenia neboli zaplatené právnej zástupkyňi, čím žalobcom nevznikla skutočná škoda. Uvedená úvaha je v rozpore so zákonom č. 514/2003 Z.z., kde zákon nič také nehovorí, teda neurčuje, že náhrada trov konania je súčasťou skutocnej škody podľa § 17 ods. 1 zákona, ale určuje, že náhrada škody podľa citovaného ustanovenia zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania. Zo žiadneho ustanovenia žiadneho právneho predpisu, ani z gramaticko-právneho výkladu § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. nevyplýva, aby trovy konania mali byť samotnou škodou. Podľa § 18 ods. 3 zákona súčasťou trov

konania sú aj trovy právneho zastúpenia, avšak trovy konania nie sú súčasťou škody. Odvolací súd si zamenil pojmy, čo viedlo k jeho nesprávnej úvahe o trovách konania, ako súčasti škody samotnej. Je nepochybné, že ani rozsah náhrady trov právneho zastúpenia sa nespravuje podľa „skutočnej škody“, v akej by boli hoc aj zaplatené, ale podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. podľa výšky tarifnej odmeny. Aj táto skutočnosť vylučuje, aby trovy právneho zastúpenia mali byť nárokom skutočnej škody, kde jej „okresaním“ na tarifnú hodnotu by došlo k negovaniu jej definície skutočného majetkového úbytku poškodeného. Je tiež vylúčené, aby náhrada trov právneho zastúpenia bola sčasti považovaná za škodu, kde jej priznanie má spočívať na ich zaplatení právnomu zástupcovi (teda na zmenšení majetku poškodeného) a sčasti za trovy konania, kde jej výška spočíva na tarifnej odmene podľa príslušnej vyhlášky. Takáto „kombinovaná“ úvaha je zmätočná a je bez opory v zákone. Náhrada trov konania nie je teda samotnou škodou, ale je nárokom zahrnutým do nároku na náhrady škody, teda ide o dva osobitné nároky, každý upravený podľa vlastnej definície. Súd bez opory v zákone podmieňuje náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, zaplatením trov právneho zastúpenia právnomu zástupcovi. Takáto požiadavka nevyplýva zo žiadneho ustanovenia žiadneho právneho predpisu, naopak, prieči sa zákonnej úprave o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Trovy konania v časti trov právneho zastúpenia sú nárokom vzniknutým zo zákona a nie sú žiadnym zákonom podmienené ich uhradením právnomu zástupcovi, to ani pre účely ich náhrady podľa zákona č. 514/2003 Z.z. V konečnom dôsledku ide o trovy konania vzniknuté v nezákonnom konaní, kde bolo by v rozpore aj s etikou, aby štát od poškodeného vyžadoval úhradu trov nezákonného konania jeho právnomu zástupcovi pred tým, než mu trovy, ktoré inak vznikli zo zákona a zo zákona má na nich poškodený nárok, uhradiť.

9. K dovolaniu žalobcov sa vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla odmietnuť dovolanie žalobcov, alternatívne ho zamietnuť. Podľa nej sú rozsudky súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu vecne správne a vydané v súlade s platnými právnymi predpismi a ustálenou judikatúrou. Pri skúmaní existencie škody v podobe trov právneho zastupovania bolo zo strany žalobcov potrebné preukázať, že žalobcovia finančné prostriedky - vyčíslené trovy právneho zastupovania skutočne uhradili (predpoklad vzniku škody) a že tieto boli vynaložené v súvislosti s úkonmi právnej služby, ktoré boli nutné/nevyhnutné ako aj účelné a súviseli s odstránením „protiprávneho“ stavu (príčinná súvislosť). Žalobcovia vyčíslené trovy právneho zastúpenia ich právnej zástupkyňi neuhradili (opak netvrdili), pričom podmienkou vzniku zodpovednosti štátu za škodu je jej vznik, ktorý sa prejaví v reálnom zmenšení majetku žalobcov. Keďže žalobcovia trovy právneho zastupovania neuhradili, táto skutočnosť nenastala, a preto z uvedeného dôvodu nebolo možné prijať záver, že žalobcom vznikla škoda. V posudzovanej veci nedošlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, a zároveň, v prípade posudzovania vzniku skutočnej škody, nejde o otázku zásadného právneho významu, pri ktorej by bolo nutné posúdiť vec s ohľadom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V dovolaní absentuje jednoznačné vymedzenie dovolacieho dôvodu a otázky, ktorá má byť rozhodnutím dovolacieho súdu vyriešená. Napriek tomu žalovaná poukázala na viaceré súdne rozhodnutia, v ktorých bola otázka vzniku majetkovej škody viackrát predmetom súdneho prieskumu a z ktorých vyplýva, že skutočnou škodou sa rozumie ujma spočívajúca v zmenšení majetkového stavu poškodeného.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je potrebné odmietnuť.

11. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. Pre uvedenú procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. b) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka

právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Zároveň musí ísť potom o právnu otázku, od riešenia ktorej záviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí v zmysle § 432 CSP: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

13. Uvedeným spôsobom dovolatelia v tejto veci nepostupovali, keď právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom nedefinovali. Dovolací súd však v snahe autenticky porozumieť dovolaniu žalobcov (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) sa pokúsil vyabstrahovať túto právnu otázku z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP). Dospel tak k záveru, že za právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP považujú dovolatelia otázku, či právo na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. spočívajúce v náhrade účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, vzniká poškodenému len vtedy, ak tieto trovy konania ním boli aj skutočne uhradené.

14. Ako už dovolací súd vyššie uviedol, takáto právna otázka môže mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP len za predpokladu, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval dôvod, na ktorom je založené rozhodnutie odvolacieho súdu.

15. Podľa dovolacieho súdu napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v predmetnej právnej veci nebolo založené na riešení otázky, či právo na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. spočívajúce v náhrade účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, vzniká poškodenému len vtedy, ak tieto trovy konania ním boli aj skutočne uhradené. Z obsahu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že tento sa podľa § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie a odkázal na ne. Vychádzajúc potom z komplexnej jednoty rozsudkov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, dôvodom na zamietnutie žaloby žalobcov bolo, že a/ o náhrade trov exekučného konania malo byť rozhodnuté priamo v exekučnom konaní, b/ pre existenciu zodpovednosti za vznik škody musí vzniknúť samotná škoda, pričom v tejto súvislosti absentuje akékoľvek tvrdenie žalobcov o tom, že vznikla nejaká škoda a taktiež chýba akákoľvek potrebná príčinná súvislosť s protiprávnym konaním a vznikom škody, c/ titulom trov konania je možné uplatniť si nárok iba na účelne vynaložené trovy konania, ktoré priamo súvisia s nesprávnym úradným postupom a v súvislosti so zrušenými rozhodnutiami súdu, od ktorých odvodzujú žalobcovia svoj nárok, nevznikli žalobcom v rámci exekučného konania žiadne priamo súvisiace úkony, d/ o náhrade trov konania v súvislosti so zrušením nezákonných rozhodnutí, ktoré žalobcom vznikli v rámci konania pred ústavným súdom, bolo rozhodnuté priamo v rozhodnutí Ústavného súdu SR, e/ žalobcovia nepreukázali vykonanie príslušných úkonov právnej pomoci, ani ich hodnotu a f/ nárok uplatnený žalobcami je (z tam uvedených dôvodov - poznámka dovolacieho súdu) v rozpore s dobrými mravmi.

16. Ak potom žalobcovia vo svojom dovolaní namietajú len správnosť riešenia jednej z otázok, hoc i má povahu otázky právnej, na riešení ktorých založili svoje rozhodnutia súdu nižších inštancií, má nimi nastolená otázka povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Dovolanie žalobcov preto nemožno považovať za procesne prípustné a ako také ho preto dovolací súd podľa § 447 písm. c) CSP odmietol v

celom rozsahu ako neprípustné.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.